

Datum: 5 maart 2026	Initialen auteur:	Bereikbaar: 14 0162
Status: Openbaar	Team: Equalit	

Onderwerp:

**voorstel tot oprichting van gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam als
toekomstscenario voor Equalit**

Geraadpleegde teams:

Directie, Equalit en Informatie, Innovatie en Beheer
Akkoord

Portefeuillehouder

Piena

Geheimhouding op	Titel	Grondslag WOO	Tot wanneer

Datum: 5 maart 2026	Openbaar	Zaaknummer: 1092346
Waar gaat het over: voorstel tot oprichting van gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam als toekomstscenario voor Equalit		

Waar moet ik 'ja' tegen zeggen? (voorstel)

1. Onder voorbehoud van besluitvorming in deelnemende colleges, opdracht te geven aan de ambtelijke organisatie om een voorstel voor de oprichting van een gemeenschappelijke regeling met een bestuur en rechtspersoonlijkheid voor te bereiden.
2. De gemeenteraad te informeren via bijgevoegde raadsinformatiebrief

Waar komt deze vraag vandaan? (aanleiding)

Sinds 2005 ondersteunt de gemeente Oosterhout collega-gemeenten met informatisering en automatisering van de gemeentelijke dienstverlening aan inwoners, bedrijven en instellingen. Dit doet zij door het leveren en in stand houden van een ICT-omgeving waar Oosterhout en de collega-gemeenten gezamenlijk gebruik van maken en taakuitoefening op het gebied van informatisering en automatisering. Dit onderdeel van de gemeente Oosterhout heet Equalit.

De gemeenten Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Gilze en Rijen, Goirle, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Oisterwijk, Steenbergen, Woensdrecht en Zundert en werk(ontwikkel)bedrijf MidZuid hebben deze taakuitoefening op basis van een bilaterale regeling zonder meer uitbesteed aan gemeente Oosterhout. De vorm waarin we in Equalit-verband samenwerken is sinds 2005 niet veranderd. Met oog op de vlucht die digitalisering neemt en toekomstige ontwikkelingen is de huidige samenstelling en vorm van Equalit niet meer houdbaar. Daarom is vanuit het bestuurlijk overleg de vraag aan de gemeente Oosterhout gesteld om onderzoek te laten doen naar de toekomstige scenario's van Equalit.

In overleg met de leden van het bestuurlijk overleg Equalit heeft de gemeente Oosterhout in het voorjaar van 2025 de onderzoeksopdracht opgesteld. De opdracht voor het onderzoek is aan TwynstraGudde (TG) gegund. Eind september heeft TG haar bevindingen, de scenario 's en hun adviezen toegelicht aan het bestuurlijk overleg. TG adviseert om op de IT-infrastructuur (servers en werkplekken) maximaal te standaardiseren en op vlak van informatievoorziening (IV) hybride samen te werken met een groeipad naar maximale standaardisatie. Daarbij adviseren zij dat te doen in een reguliere gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam als de toekomstige governancevorm. Details van het advies zijn terug te vinden in de bijlage Rapport toekomstverkenning Equalit.

In het Bestuurlijk Overleg Equalit van 17 november 2025 hebben de bestuurders met elkaar geconcludeerd dat zij de bestuurlijke uitgangspunten vanuit het onderzoek en de onderzoeksbevindingen onderschrijven. Ook hebben zij opnieuw uitgesproken dat zij allen de intentie hebben bij Equalit aangesloten te blijven en er zijn geen uitstappers zijn. Wel hebben zij de gemeentesecretarissen gevraagd nader onderzoek te doen en advies uit te brengen over de voorkeur van de GR-vorm en de scope van de in de GR onder te brengen werkzaamheden. In lijn met de huidige samenwerkingsvorm is gemeente Oosterhout gevraagd voorbereidende werkzaamheden voor het op- en inrichten van de gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam namens het collectief op zich te nemen. Oosterhout heeft aangegeven dit te willen doen. Wel is alle andere leden van het BO gevraagd een lokaal collegebesluit te nemen waarin dit verzoek ook formeel aan de gemeente Oosterhout wordt gedaan.

Wat willen we bereiken? (gewenst effect)

Het oprichten van een gemeenschappelijke regeling met een bestuur en rechtspersoonlijkheid ten behoeve van het beheer van informatievoorzieningsbehoefte en automatisering. Deze gemeenschappelijke regeling neemt de huidige taken van het onderdeel Equalit van de gemeente Oosterhout over. Daarmee vervangt de nieuwe gemeenschappelijke regeling alle afzonderlijke bilaterale regelingen zonder meer.

Waarom zou ik 'ja' zeggen? (argumenten)

1.1 Het beëindigen van de Equalit-samenwerking en de taken alleen voor onszelf uit gaan voeren of elders onderbrengen is niet realistisch.

In de bestaande bilaterale regeling zonder meer die met de gemeente Oosterhout is aangegaan op basis waarvan de Equalit-dienstverlening wordt verleend, is een opzegtermijn van 4 jaar opgenomen. Dat betekent dat wij sowieso nog 4 jaar dienstverlening te leveren hebben. De door Equalit uitgevoerde werkzaamheden vragen andere vaardigheden van de gebruikers en beheerders dan dat wij op andere plekken in onze eigen organisatie nodig hebben. Medewerkers van team Equalit kunnen niet zomaar op andere plekken worden ingezet wat een grote boventallige formatie oplevert.

1.2 Het sluit aan bij de VNG-resolutie 'Als één sterke bestuurslaag regie op de digitale samenleving'.

Op 18 juni 2025 heeft onze gemeente op de ALV van de VNG ingestemd met de resolutie 'Als één sterke bestuurslaag regie op de digitale samenleving'. Daarmee onderschrijven we dat digitalisering een kritiek onderdeel is van alles wat wij als gemeente doen en dat we dat veilig, efficiënt en effectief willen doen. Ook hebben we onderschreven dat deze digitalisering onder druk staat en dat we als gemeenten deze ontwikkelingen het beste gezamenlijk het hoofd kunnen bieden. Samen staan we immers sterker dan individueel: collectief digitalisering oppakken brengt schaalvoordelen, slagkracht, en versterkte weerbaarheid en risicobeheersing voor gemeenten.

De bestuurlijke uitgangspunten onderschrijven de VNG-resolutie en zorgen voor een toekomstbestendige doorontwikkeling van de huidige Equalit-samenwerking.

1.3 Aanpassing van de GR-vorm zorgt voor een gelijkwaardigere onderlinge verhouding tussen de deelnemers

Met de huidige GR-vorm, bilaterale regeling zonder meer, heeft alleen gemeente Oosterhout formeel zeggenschap. Ook is gemeente Oosterhout in zijn eentje risicodragend voor alle (financiële) risico's. Het Bestuurlijk Overleg Equalit geeft al langere tijd aan dat dit een onwenselijke situatie is omdat de diensten van Equalit meer en meer impact hebben op processen binnen de deelnemers. Een evenredige stem en (risico)positie tussen de deelnemers is daarom gewenst. Een GR met rechtspersoonlijkheid biedt dit.

1.4 ICT is een strategisch bedrijfsmiddel dat de kwaliteit, veiligheid en continuïteit van alle gemeentelijke activiteiten direct bepaalt en dat bestuurlijke betrokkenheid vergt.

Binnen de huidige GR-vorm, bilaterale regeling zonder meer, is er geen formeel bestuur. Er is een bestuurlijk overleg maar dit overleg is niet besluitvormend. Een organisatievorm met een bestuur en rechtspersoonlijkheid is daarom gewenst. ICT is een strategisch bedrijfsmiddel dat de kwaliteit, veiligheid en continuïteit van alle gemeentelijke activiteiten direct bepaalt. Als deze niet goed is gebord, kan een gemeente niet (veilig) functioneren.

1.5 De gemeente is verantwoordelijk voor de ICT en informatieveiligheid

Binnen de huidige GR-vorm, bilaterale regeling zonder meer, hebben bestuurders, college en raad formeel geen invloed en betrokkenheid bij Equalit en de dienstverlening die wordt geleverd. Maar binnen de eigen gemeente zijn de bestuurders wel (politiek bestuurlijk) verantwoordelijk voor ICT en informatieveiligheid. De verantwoordelijkheid neemt in de nabije toekomst ook toe door de komst van de Cyberveiligheidswet. Door de GR-vorm aan te passen worden alle deelnemers in staat gesteld hun invloedssfeer te gebruiken die hoort bij hun aansprakelijkheid.

1.6 Aanpassing van de GR-vorm geeft financiële transparantie

De huidige GR-vorm, bilaterale regeling zonder meer, valt niet onder de regelgeving rondom financiële verantwoording zoals die in de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) of het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn vastgelegd. Een GR met openbaar lichaam moet hier wel aan voldoen en versterkt de verantwoording richting gemeenteraden.

2.1 Door de raadsinformatiebrief stelt het college raadsleden in de gelegenheid om hun controlerende rol uit te oefenen.

Wat zijn de nadelen, beperkingen en risico's? (kanttekeningen)

1.1 Het niet wijzigen van de GR-vorm zorgt voor risico's op het gebied van sturing en beheersing

De huidige samenwerkingsvorm, bilaterale regeling zonder meer, hebben de overleggremia die binnen de huidige Equalit-samenwerking zijn vormgegeven geen juridische positie en mandaat. Dit geldt voor "besluitvormingsgremia" als de deelnemersraad. Sommige leden hebben mandaat en andere leden niet. Dit geldt ook voor het Bestuurlijk Overleg Equalit, terwijl de leden van dit overleg binnen hun eigen gemeente wel (politiek bestuurlijk) aansprakelijk zijn voor ICT en informatieveiligheid. Het ontbreken van mandaat binnen de huidige governance zorgt dat besluiten en maatregelen voor beheersing van kosten, kwaliteit en kwetsbaarheden geen basis hebben.

1.2 Werkgeverschap van de Equalit-medewerkers verandert

Op dit moment zijn de medewerkers van Equalit in dienst van de gemeente Oosterhout. Met de overgang van de werkzaamheden verwachten we dat de medewerkers bij de oprichting van een openbaar lichaam in dienst komen bij het openbaar lichaam. Hierbij zal een overgangsregeling worden vormgegeven waarbij wordt gezorgd dat de medewerkers een rechtspositie krijgen die als geheel ten minste gelijkwaardig is aan die welke voor elk van hen geldt bij gemeente Oosterhout. Naar verwachting zijn de arbeidsvoorwaarden van toepassing zoals afgesproken door de Werkgeversvereniging voor Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties.

1.3 Aanpassing van de GR-vorm zorgt voor een toename van de administratieve last in verband met verantwoording naar de gemeenteraad

Met de huidige GR-vorm, bilaterale regeling zonder meer, hoeft geen verantwoording richting de gemeenteraad te worden afgelegd. Met een GR-vorm met bestuur en openbaar lichaam is dat verplicht.

Wat mag het kosten en waar gaan we het van betalen? (financiën)

Transitiekosten voor een verzelfstandiging worden gedragen door de gemeente Oosterhout. Dekking gebeurt vanuit de egalisatie- en bestemmingsreserve van Equalit. Deze reserve is gevormd op basis van de bijdragen die de bij Equalit aangesloten deelnemers aan gemeente Oosterhout hebben betaald. Doel van de reserve is fluctuatie in kosten en investeringen op te vangen die de exploitatie van het shared service centrum (SSC) met zich meebrengt. Tweede doel is bedrijfsrisico's op te vangen. Afgesproken is dat Equalit een reserve aan houdt van 20% van de jaarlijkse kosten. Over de reserve wordt jaarlijks verantwoording afgelegd in de jaarrekening van de Gemeente Oosterhout. Dienstverleningsportfolio blijft minimaal gelijk aan bestaande dienstverlening van Equalit.

Wat, waar en hoe communiceren we over het initiatief? (communicatie)

Op basis van de richting die het Bestuurlijk Overleg Equalit heeft aangegeven is een raadsinformatiebrief opgesteld om gemeenteraden hiervan op de hoogte te stellen. De deelnemers worden periodiek over de voortgang van het proces geïnformeerd via het Bestuurlijk Overleg Equalit. De portefeuillehouder die zitting heeft in het bestuurlijk overleg informeert op basis daarvan het eigen college en raad.

Het kan zijn dat vanuit de colleges of raden aanvullende of verdiepende vragen worden gesteld. Deze vragen worden centraal verzameld en van beantwoording voorzien. De vragen en bijbehorende antwoorden worden gedeeld met alle colleges en raden.

De colleges en raden kunnen op verschillende momenten worden geïnformeerd. De besluitvorming over de GR vindt plaats in de colleges en gemeenteraden van de 11 gemeenten. De vergadermomenten vinden niet op hetzelfde moment plaats. Daarom is het niet altijd mogelijk om alle raden op hetzelfde moment van informatie te voorzien. We streven ernaar om de informatievoorziening zo gelijktijdig mogelijk te laten verlopen. In de praktijk betekent dit dat sommige colleges en gemeenteraden bepaalde stukken of toelichtingen iets eerder ontvangen dan anderen.

Wat zijn de praktische gevolgen na akkoord? (vervolg)

Het Bestuurlijk Overleg Equalit heeft aangegeven vaart te willen maken. Daarom is een globale planning opgesteld. In de tabel hieronder zijn de verschillende stappen voor de besluitvorming vermeld. Daarbij is aangegeven in welke maand(en) elke stap loopt. Daarbij is rekening gehouden met de gemeenteraadsverkiezingen en de verschillende recessen.

	2026					2027									
	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D	J	F	M
Ambtelijke voorbereiding proces	•														
Doorgeleiding door BO voor besluitvorming in eigen college (proces)		•													
Besluitvorming colleges (proces)		•	(•)												
Ambtelijke voorbereiding GR		•	•	•	•										
Doorgeleiding door BO voor besluitvorming in eigen college					•										
Besluitvorming colleges						•	(•)								
Raden leveren zienswijze									•	•					
Verwerken zienswijzen											•				
Besluitvorming colleges												•	(•)		
Instemming raden														•	
Publicatie regeling															•
Inwerkingtreding															•
Ambtelijke voorbereiding IV-strategie	•	•	•	•	•										
Doorgeleiding door BO voor besluitvorming in eigen college IV-strategie					•										
Besluitvorming colleges IV-strategie						•	(•)								

Uiteraard zullen we gedurende het proces steeds wegen of het gelet op de zorgvuldigheid nodig is om af te wijken van deze planning.

Waar vind ik meer informatie? (bijlage)

Bijlage 1 – Rapport toekomstverkenning Equalit

Bijlage 2 – Raadsinformatiebrief